

Vprašaj ptiče

Foto: Zvonka Kos

Za organizacijo pridobivanja novega znanja pri pouku naravoslovja učiteljem priporočamo uporabo **produktivnih vprašanj** (Elstgeest, 1992 Jelly, 1992). Te smo v Naravoslovni solnici že predstavili (Skribe - Dimec, 1997/98). Tudi vse Raziskovalne škatle so z nalogami na delovnih karticah dober zgled produktivnih vprašanj (tako v knjigi Raziskovalne škatle, Skribe - Dimec, 2010, kot v prispevkih, objavljenih v Naravoslovni solnici).

Za produktivna vprašanja je med drugim **značilno**, da:

- učenca z vprašanji učimo,
- odgovor na vprašanje učenec išče v svetu resničnih predmetov in pojavov (in ne v knjigah, računalniških, pri odraslih ...),
- mora učenec nekaj narediti, da dobi odgovor,
- je lahko pri odgovarjanju na vprašanja uspešen vsak učenec.

Produktivna vprašanja so po zahtevnosti razdeljena na 6 hierarhično urejenih skupin:

1. vprašanja za usmerjanje pozornosti,
2. vprašanja za štetje in merjenje,
3. primerjalna vprašanja,
4. akcijska vprašanja,
5. problemska vprašanja,
6. miselna vprašanja »Kako?« in »Zakaj?«

V okviru mednarodnega projekta TEMPUS: Razvoj začetnega naravoslovja, ki je v Sloveniji potekal v 90-ih letih prejšnjega stoletja, smo od kolegov iz Nizozemske spoznali veliko različnih pristopov za zanimiv pouk naravoslovja. Med njimi je bilo veliko spodbud

za pouk na prostem, ki ga lahko učitelj organizira okoli vsake šole. Te dejavnosti na prostem so organizirane tako, da se izognemo organizacijskim, vsebinskim in disciplinskim problemom, ki so po mnenju učiteljev največja ovira za to, da pouk naravoslovja poteka še vedno večinoma v učilnicah. Ena od takih dejavnosti, imenovana Zvezdasta pota, je zgled preprostega, a zanimivega terenskega dela, ki upošteva teorijo produktivnih vprašanj. Med različnimi dejavnostmi je tudi naloga »**Opazovanje ptičev**«, ki jo predstavljamo kot primer uporabe produktivnih vprašanj, s katerimi učitelj učence uči na posreden način. Če namreč učence vprašamo, ali slišite ptiča peti, učence naučimo, da nekateri ptiči znajo peti. Bistvo torej ni v tem, da učenec sliši ptičje petje, ampak da ozavešči (se zave), da naj ptiču prisluhne, saj morda ta ptič poje.

LITERATURA:

- Elstgeest, J. (1992). **Pravo vprašanje o pravem času**. V: Krapše T. (ur.) Razvoj začetnega naravoslovja. Tempus. Kaj smo slišali in brali. Nova Gorica: Educa.
- Jelly, S. (1992). **Pomagajmo otrokom zastavljati vprašanja in odgovarjati nanja**. V: Krapše T. (ur.) Razvoj začetnega naravoslovja. Tempus. Kaj smo slišali in brali. Nova Gorica: Educa.
- Skribe - Dimec, D. **Kaj so akcijska (produktivna) vprašanja?**: komentar k članku Vprašanja in zastavljanje vprašanj. Naravoslovna solnica, jesen 1997/zima 1998, let. 2, št. 1-2, str. 32.
- Skribe - Dimec, D. (2010). **Raziskovalne škatle**. Ljubljana: Modrijan.